

REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B

Županijski sud u Sisku
PRIMLJENO
dne 03. 04. 2009.

Broj: Kzz 8/09-3

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E
P R E S U D A

Vrhovni sud Republike Hrvatske, u vijeću sastavljenom od sudaca Vrhovnog suda Senke Klarić Baranović kao predsjednice vijeća, mr. sc. Marina Mrčele, mr. sc. Marijana Svedrovića, mr. sc. Branka Brkića i Melite Božičević Grbić kao članova vijeća te sudske savjetnice Martine Slunjski kao zapisničarke, u kaznenom predmetu protiv osuđenog Nikole Radiševića i drugih, zbog krivičnog djela iz članka 120. stavak 1. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske, odlučujući o zahtjevu za zaštitu zakonitosti Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske od 19. siječnja 2009. i 06. ožujka 2009., broj KZZ-DO-241/08, podignutog protiv presude Okružnog suda u Sisku od 25. svibnja 1993. broj K-24/92 i presude Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 30. studenog 1993. broj I Kž 833/93, u nazočnosti zamjenika Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske Milorada Cuculića, u sjednici vijeća održanoj 25. veljače 2009. i 11. ožujka 2009.,

presudio je:

Utvrđuje se da je zahtjev za zaštitu zakonitosti osnovan i da je pravomoćnom presudom što je čine presude Okružnog suda u Sisku broj K-24/92 od 25. svibnja 1993. i Vrhovnog suda Republike Hrvatske broj I Kž 833/93 od 30. studenog 1993. povrijeđen zakon na štetu osuđenih Nikole Radiševića, Jove Zubanovića, Sime Plavljanica i Dušana Paunovića pa se te presude ukidaju i predmet vraća prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje.

Obrazloženje

Presudom Okružnog suda u Sisku od 25. svibnja 1993. broj K-24/92 proglašeni su krivima optuženi Nikola Radišević, Jovo Zubanović, Simo Plavljanic i Dušan Paunović, zbog počinjenja krivičnog djela iz članka 120. stava 1. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske (dalje u tekstu: OKZRH) te su osuđeni, svaki optuženik, na kaznu zatvora u trajanju po dvadeset godina. Protiv te presude žalbu su podnijeli optuženici po braniteljici Anamariji Benzon, zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i odluke o kazni, a žalba je odbijena presudom Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 30. studenog 1993., broj I Kž 833/93 te je potvrđena prvostupanjska presuda.

925

Protiv navedenih odluka Glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske podnio je zahtjev za zaštitu zakonitosti smatrajući da je u pobijanim odlukama počinjena bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz članka 364. stavak 1. točka 8. Zakona o krivičnom postupku ("Narodne novine" broj 53/91., 91/92 i 34/93, dalje u tekstu: ZKP). U zahtjevu je predloženo da se utvrdi da je u pobijanim odlukama povrijeđen zakon na štetu osuđenika te da se presude ukinu i predmet vrati na ponovno suđenje.

Zahtjev za zaštitu zakonitosti je osnovan.

Ocjenu o tome je li u konkretnoj situaciji povrijeđen procesni zakon na štetu osuđenika valja prosuđivati na temelju odredbi procesnog zakona koji je važio u vrijeme poduzimanja procesne radnje, a to je upravo citirani ZKP koji je bio na snazi 1993. i to u svibnju, kada je donesena pobijana odluka Okružnog suda u Sisku te u studenom, kada je donesena pobijana odluka Vrhovnog suda Republike Hrvatske.

Državni odvjetnik u zahtjevu za zaštitu zakonitosti s pravom ističe da je u pobijanim odlukama počinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz članka 364. stavak 1. točka 8. ZKP-a jer da se osuđujuća presuda temelji samo na iskazu svjedoka policajca Marijana Gregurinčića koji je na sudu iskazivao o onome što je saznao kada je od građana, koji su bili osumnjičeni za počinjenje drugog kaznenog djela, u drugom kaznenom postupku, prikupljao obavijesti postupajući u smislu članka 142. ZKP-a.

Naime, u obrazloženju presude Okružnog suda u Sisku navedeno je da „svjedoci Stanešić Danijel, Dvorneković Stjepan, Abramović Ivo, Bugarin Andrija, Abramović Joso i Gregurinčić Marijan uvjerljivo i detaljno potkrijepili su, svaki u ponekom dijelu, ali svi, konačno, u potpunosti, navode optužnice“ (list 73 spisa). Međutim, iz sadržaja zapisnika o ispitivanju navedenih svjedoka jasno proizlazi da svjedoci Stanešić Danijel, Dvorneković Stjepan, Abramović Ivo, Bugarin Andrija i Abramović Joso nemaju saznanja tko su počinitelji krivičnog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. stavak 1. OKZRH-e. Oni imaju saznanja i iskazivali su o tome da su civili ubijeni, ali ne i o tome tko je to djelo i počinio. Jedino svjedok Marijan Gregurinčić u svom iskazu (list 66 spisa) navodi imena optuženika kao počinitelja tog krivičnog djela iz članka 120. stavak 1. OKZRH. No, iz iskaza tog svjedoka jasno proizlazi da on svoja saznanja crpi iz obavijesti koje su mu kao policajcu dali građani i to kada je postupajući po kaznenoj prijavi u drugom krivičnom postupku tražio obavijesti u smislu članka 142. ZKP-a.

Kada su organi unutarnjih poslova tražili potrebne obavijesti od građana, postupali su na temelju zakona i to članka 142. stavak 2. ZKP-a koji takvo traženje obavijesti izričito predviđa. O sadržaju tih obavijesti sačinjavane su službene zabilješka čije je izdvajanje bilo propisano odredbom članka 78. stavak 3. ZKP-a. U članku 142. stavak 3. ZKP-a izričito je bilo određeno da „organi unutarnjih poslova ne mogu građane saslušavati u svojstvu okrivljenika, svjedoka ili vještaka, ako u ovom Zakonu nije drugačije predviđeno (članak 146. stavak 1.).“ O toj iznimci radi se ako državni odvjetnik zatraži od organa unutarnjih poslova „...da poduzme pojedine istražne radnje ako bi, s obzirom na okolnosti slučaja, bilo svrsishodno da se i prije pokretanja istrage poduzmu takve radnje.“ To, međutim, ovdje nije situacija jer je svjedok Gregurinčić na poslovima prikupljanja obavijesti od osoba protiv kojih je kasnije pokrenut krivični postupak, zbog krivičnog djela oružane pobune, radio kao „radnik PU Sisak“ i to bez traženja državnog odvjetnika, a o čemu je sastavio službene bilješke i što je

976

sve razvidno iz posebnog izvješća Policijske uprave Sisak od 26. listopada 1992. (list 13 spisa). Stoga je ovdje riječ o uobičajenom prikupljanju obavijesti od građana nakon kojeg su sačinjene službene bilješke i dostavljene kao prilog kaznenoj prijavi, a te službene zabilješke nisu dokazno sredstvo.

Ispitivanjem službenih osoba organa unutarnjih poslova u svojstvu svjedoka na glavnoj raspravi o sadržaju obavijesnih razgovora, a koji sadržaj nije dokaz u krivičnom postupku, izigrala bi se zabrana da službene zabilješke organa unutarnjih poslova o obavljenim obavijesnim razgovora ne mogu biti dokaz. Zato presuda zasnovana na takvom iskazu svjedoka sadržava istu povredu odredaba krivičnog postupka kao i da je presuda zasnovana na samoj službenoj zabilješci, a radi se o bitnoj povredi iz članka 364. stavak 1. točka 8. ZKP-a koja postoji ako se presuda temelji na dokazu na kojem se prema odredbama ZKP-a ne može temeljiti presuda osim ako je s obzirom na druge dokaze, očito da bi i bez tog dokaza bila donesena ista presuda.

U konkretnoj situaciji iz pobijane pravomoćne presude razvidno je da su osuđenici Nikola Radišević, Jovo Zubanović, Simo Plavljančić i Dušan Paunović proglašeni krivima isključivo na iskazu svjedoka Marijana Gregurinčića koji je na glavnoj raspravi iskazivao o sadržaju obavijesnih razgovora koje je kao službena osoba organa unutarnjih poslova obavljao s građanima koji su kasnije postali okrivljenici. Naime, iskaz svjedoka Gregurinčića je jedini dokaz u kojem su osuđenici označeni kao počinitelji kaznenog djela ratnog zločina pa je očito da bez tog dokaza ne bi bila donesena ista presuda. Stoga je u konkretnoj situaciji učinjena bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz članka 364. stavak 1. točka 8. ZKP-a jer se pravomoćna presuda temelji na dokazu na kojem se prema odredbama ZKP-a ne može temeljiti presuda, a nije očito, s obzirom na druge dokaze, da bi i bez tog dokaza bila donesena ista presuda.

Budući da je pravomoćnom presudom što je čine presude Okružnog suda u Sisku broj K-24/92 od 25. svibnja 1993. i Vrhovnog suda Republike Hrvatske broj I Kž 833/93 od 30. studenog 1993. povrijeđen zakon u odredbi članka 364. stavak 1. točka 8. ZKP-a na štetu osuđenih Nikole Radiševića, Jove Zubanovića, Sime Plavljančića i Dušana Paunovića, to je navedene presude trebalo ukinuti u cijelosti i predmet vratiti prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje.

U Zagrebu 11. ožujka 2009.

Zapisničar:
Martina Slunjski, v.r.

Predsjednica vijeća:
Senka Klarić Baranović, v.r.

Suglasnost ovog prijepisa s izvornikom ovjerava
Voditelj Pisarnice za prijem i otpremu

Štefica Kljepak

